

MAA- JA METSÄTALOUSVALIOKUNNAN LAUSUNTO 20/2010 vp

Hallituksen esitys energiaverotusta koskevan lainsäädännön muuttamiseksi

Valtiovarainvaliokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Valtiovarainvaliokunta on 15 päivänä lokakuuta 2010 varannut maa- ja metsätalousvaliokunnalle mahdollisuuden antaa lausuntonsa hallituksen esityksestä energiaverotusta koskevan lainsäädännön muuttamiseksi (HE 147/2010 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- neuvotteleva virkamies Leo Parkkonen, valtiovarainministeriö
- neuvotteleva virkamies Esa Hiiva, maa- ja metsätalousministeriö
- ylitarkastaja Jukka Saarinen, työ- ja elinkeinoministeriö

- asiamies Ilpo Mattila, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
- toiminnanjohtaja Jonas Laxåback, Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC
- asiamies Ismo Ojala, Kauppapuutarhaliitto ry
- energia- ja ympäristöjohtaja Stefan Sundman, Metsäteollisuus ry
- varapuheenjohtaja Tomi Salo, FINBIO-Suomen Bioenergiayhdistys ry
- toimitusjohtaja Kim Söderman, Suomen biokaasuyhdistys ry
- tutkimusjohtaja Perttu Pyykkönen, Pellervon taloustutkimus, PTT.

Lisäksi kirjallisen lausunnon on antanut
— Suomen Kalankasvattajaliitto ry.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Valiokunta toteaa, että esityksen lähtökohtana on kokonaan uudenlainen energiaverotuksen malli, jossa eri energialähteistä valmistettujen polttoaineiden verotus on pyritty asettamaan verotuksellisesti yhdenvertaiseen asemaan huomioiden niiden energiasisältö ja käytön aiheuttamat hiilidioksidipäästöt. Lisäksi veroluonteisten maksujen asettamisessa huomioitaisiin ns. lähipäästöjen eli typen oksidien ja pienhiukkasten päästöjen tasot. Valiokunta pitää esitettyä

periaatetta hyvänä siltä osin, kuin se suosii uusiutuvilla energialähteillä tuotettuja liikennepolttoaineita verrattuna fossiilisiin polttoaineisiin. Joillakin uusiutuvilla polttoaineilla (mm. liikennekäytössä olevalla biokaasulla) uusi veromalli johtaa kuitenkin veroluonteisten maksujen kasvuun verrattuna nykytilanteeseen. Lisäksi ehdotetut säännökset nostavat kustannuksia muun muassa maa- ja puutarhataloudessa.

Valiokunnalle toimitetussa selvityksessä on todettu, että ehdotetut sähkön, kevyen polttoöljyn, raskaan polttoöljyn ja maakaasun veromuu-

tokset sekä turpeen pienkäytön verokohtelun muutos lisäävät maatalouden kustannuksia vuoden 2008 käyttömäärillä laskettuna yhteensä runsaat 37 miljoonaa euroa. Ehdotuksen mukaan tästä kustannusten noususta osa (noin 29 miljoonaa euroa) kompensoitaisiin maataloudelle maksettavia energiaveron palautuksia korottamalla. Ehdotetut palautustasot säilyttävät maatalousyrittäjien kevyestä ja raskaasta polttoöljystä maksaman veron nykytasolla. Sen sijaan sähkön verotus kiristyy ja maakaasun veroa korotetaan merkittävästi nykytilanteeseen verrattuna, mistä aiheutuu 7—8 miljoonan euron kustannusten nousu, jonka kohdentuminen vaihtelee tuotantosuunnittain ja yritysten välillä. Kustannusmuutosten arvioidaan olevan suurimmat maakaasua käyttävissä yrityksissä ja tuotantomuodoissa, joissa sähköä käytetään runsaasti.

Valiokunnalle toimitetun selvityksen mukaan kasvihuonetuotannossa esityksen toteutuminen nostaisi energian verotusta yli neljä miljoonaa euroa. Korotusten vaikutukset erilaisiin kasvihuoneyrityksiin vaihtelevat voimakkaasti. Maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskuksen (TIKE) energiatilastoon kirjatuihin 913 kasvihuoneyrityksessä energiaverojen korotus olisi keskimäärin 5 000 euroa. Vastaavan tyypisissä yrityksissä yrittäjätulo oli 2008 keskimäärin 23 000 euroa. Lähes puolet lisäkustannuksista aiheutuu sähkön teollisuusverokannan noususta. Teollisuudessa tätä ongelmaa vähentää sähköverolain 8 a §:ssä säädetty jalostusarvosidonnainen helpotus. Säännöksessä ongelmaksi muodostuu kuitenkin kasvihuonetuotannon näkökulmasta veronpalautuksen korkea alaraja, joka on 50 000 euroa. Korkea alaraja sulkee kasvihuoneyritykset lähes poikkeuksetta helpotuksen ulkopuolelle.

Viitaten edellä esitettyyn valiokunta pitää välttämättömänä, että maataloudessa käytettyjen eräiden energiatuotteiden valmisteveron palautuksesta annettuun lakiin (603/2006) sisällytetään erillisellä esityksellä sähköverolain 8 a §:ää vastaava helpotus niin, että palautuksen alaraja on sovitettu maa- ja puutarhatalouden kuin myös kalankasvatuksen olosuhteisiin. Alarajaksi tulee asettaa 5 000 euroa. Valiokunta pi-

tää välttämättömänä, että valtiovarainvaliokunta sisällyttää asiaa koskevan lausuman mietintöönsä.

Valiokunta toteaa, että biokaasua käyttävät henkilö- ja pakettiautot on nykyisin vapautettu käyttövoimaverosta. Perusteluna on ollut biopolttoaineiden käytön kehittämistarve. Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että metaanista koostuvaa polttoainetta käyttävien henkilö- ja pakettiautojen käyttövoimaverovapaus poistetaan. Vuoden 2003 ajoneuvoverolain muutoksella (1280/2003) haluttiin edistää biokaasuautojen käytön yleistymistä. Verovapauden säätämisen yhteydessä todettiin, että ympäristöperusteisesta tuesta voidaan luopua aikanaan, kun kaasu ajoneuvojen polttoaineena on yleistynyt. Valiokunta toteaa, että biokaasu on ympäristön ja ilmaston kannalta kiistatta paras polttoaine. *Valiokunta pitääkin välttämättömänä, että metaanista koostuvaa polttoainetta käyttävien henkilö- ja pakettiautojen käyttövoimaverovapaus säilytetään, kunnes on muodostunut kattava ja toimiva jakeluverkosto. Myös puukaasukäyttöisten autojen tulee olla käyttövoimaverosta vapaita.*

Valiokunnalle toimitetussa selvityksessä on todettu, että metsäteollisuuden ostamissa työ- ja kuljetuspalveluissa muutokset merkitsisivät kustannusten nousua. Diesel-käyttöisille kuorma-autoille esitetään käyttövoimaveron alentamista direktiivien sallimissa puitteissa noin puoleen nykyisestä. Raskailla ja tehokkaassa käytössä olevilla kuorma-autoilla, jollaista metsäteollisuuden kuljetuksissa käytettävä kalusto on, kompensatio vastaisi kuitenkin vain noin 15 prosenttia polttoaineen veronkorotuksesta. Esimerkiksi puutavaran kuljetuksiin käytettävällä täysperävaunuyhdistelmällä dieselin veronkorotus merkitsisi 6 500—7 000 euron lisäkustannuksia vuodessa ja käyttövoimaveron alennus vain 1 100 euroa vuodessa. Lisäkustannukset kohdistuvat puutavarankuljetuksista vastaaviin liikennöitsijöihin, jotka ovat yleensä pienyrityksiä. Valiokunta pitää erittäin tärkeänä, että maamme metsätalouden kilpailukykyä ei heikennetä. Metsäteollisuus on myös suuri tur-

peen käyttäjä. Valiokunta korostaa turpeen merkitystä monipolttokattiloiden seospolttoaineena.

Valiokunta pitää tärkeänä, että hallituksen esitykseen sen valtioneuvostokäsittelyn yhteydessä liitetyn lausuman mukaisesti energiaverouudistuksen vaikutuksia eri energialähteiden käyttöön ja päästöihin seurataan. Vaikutuksia seurattaessa tulee myös tarkastella nyt tehtävien muutosten vaikutuksia sähköä käyttävään maa-, metsä- ja puutarhatalouteen. Myös työnantajan

kansaneläkemaksun poistamiseen liittyviä vaikutuksia tulee seurata.

Lausunto

Lausuntonaan maa- ja metsätalousvaliokunta esittää,

että valtiovarainvaliokunta ottaa edellä olevan huomioon.

Helsingissä 29 päivänä lokakuuta 2010

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Jari Leppä /kesk
vpj. Pertti Hemmilä /kok
jäs. Lasse Hautala /kesk
Hannu Hoskonen /kesk
Anne Kalmari /kesk
Johanna Karimäki /vihr
Lauri Kähkönen /sd
Esa Lahtela /sd

Mats Nylund /r
Klaus Pentti /kesk
Petri Pihlajaniemi /kok
Erkki Pulliainen /vihr
Kari Rajamäki /sd
Katja Taimela /sd
Pekka Vilkuna /kesk
vjäs. Matti Kangas /vas.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Carl Selenius.

ERIÄVÄ MIELIPIDE***Perustelut***

Kela-maksun poisto työnantajilta oli suuren luokan virhe. Nyt sitten hallitus paikkaa syntynyttä rahoitusaukkoa hyvin epäsosiaalisesti laittaen pienituloisemmatkin maksajan paikalle. Myös haja-asutusalueiden ja erityisesti syrjäisempien seutujen kannalta hallituksen esitys laajentaa veropohjaa polttoturpeeseen on virheratkaisu. Tooteutuessaan esitys johtaisi moniin negatiivisiin seurannaisvaikutuksiin energiateollisuudessa ja koko kansantaloudessa. Siksi emme voi hyväksyä polttoturpeelle esitettyä veron lisäystä.

Polttoturpeen käytöllä on tuntuvat työllisyysvaikutukset juuri sellaisilla alueilla joissa työpaikoista on huutava puute. VTT:N selvityksen mukaan turvealan suora työllisyysvaikutus on 3800 henkilötyövuotta ja välillinen 4800 htv:ta. Esitetyn mukainen polttoturpeen verottaminen myös sotkisi energiamarkkinoita ja voisi lisätä pahimmillaan jopa fossiilisten ulkomailta tuotavien muiden polttoaineiden käyttöä.

Polttoturpeen verottaminen tulee ohjaamaan hyvää metsäteollisuuden jalostukseen tarvitsemaa kuitupuuta energiakäyttöön. Polttoturpeel-

la on myös suuri merkitys huoltovarmuuden ja energiaomavaraisuuden kannalta. Polttoturpeen korkea verotus vähentää investointeja kotimaisia polttoaineita käyttäviin laitoksiin (yhdistetty tuotanto, liikenteen biopolttoaineiden ja muiden polttoainejalosteiden tuotanto).

Kiistatonta on kuitenkin se jotta polttoturve parantaa yhdistetyn tuotannon käytettävyyttä, mahdollistaa korkeamman höyryn lämpötilan ja paineen. Polttoturpeen korkealla energiaverolla on haitallisia yhteisvaikutuksia. Haitallisista vaikutuksista merkittävin olisi teollisuuden kustannusten nousu ja kilpailukykyyn heikkeneminen puuraaka-aineen hinnan nousun takia. Se heikentää myös kaukolämmön kilpailukykyä ja markkinaosuutta. Maamme ja erityisesti Itäisen Suomen turvevarat ovat valtavat, joita on hyödynnettävä jatkossakin.

Mielipide

Edellä olevan perusteella esitämme,

että polttoturpeen veronkorotuksesta tulee luopua.

Helsingissä 29 päivänä lokakuuta 2010

Esa Lahtela /sd
Kari Rajamäki /sd
Lauri Kähkönen /sd

Katja Taimela /sd
Matti Kangas /vas